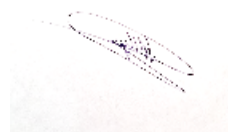

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економіки, підприємництва і торгівлі

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Сержанов В.В.

“20” 06 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІДЕРСТВО В ОРГАНІЗАЦІЯХ

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Управління персоналом та економіка праці
Статус дисципліни	обов’язкова
Мова навчання	українська

Ужгород-2025

Робоча програма з навальної дисципліни «Лідерство в організаціях» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні і поведінкові науки** спеціальності **051 Економіка** освітньої програми **Управління персоналом та економіка праці**

Розробник: к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва і торгівлі Бойко Я.М.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва і торгівлі

Протокол №13 від 19.06.2025 р.

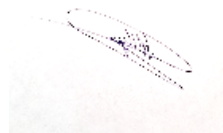

Завідувач кафедри

Молнар О.С.

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол №11 від 20.06.2025 р.

Голова науково-методичної комісії

Шуліко А.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 (ESTS)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		
Кількість модулів - 2	2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Семестр:	
Вид підсумкового контролю – залік	3-й	3-й
	Лекції:	
Форма підсумкового контролю: усна	24 год.	4 год.
	Практичні (семінарські):	
	20 год.	2 год.
	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	46 год.	84 год.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів *комплексного розуміння феномену лідерства* як ключового чинника організаційної ефективності та стратегічного інструменту в системі управління персоналом, а також розвиток практичних

навичок, необхідних для застосування ситуаційних, трансформаційних та етичних моделей впливу для досягнення економічних та соціальних цілей організації.

Досягнення поставленої мети реалізується через виконання наступних основних **завдань**:

1. Ознайомлення з основними класичними та сучасними теоріями лідерства (від теорій рис до трансформаційних, автентичних та ситуаційних моделей), а також із концептуальною різницею між лідерством та менеджментом.
2. Застосовування методів абстрактного мислення, аналізу та синтезу для діагностики лідерських ситуацій, виявлення проблем економічного характеру та оцінки лідерського потенціалу.
3. Розвиток навичок міжособистісної взаємодії, ефективної комунікації та командного лідерства, необхідних для управління груповою динамікою та вирішення соціально-трудових завдань.
4. Формування здатності до критичної оцінки власних дій та лідерських практик, забезпечуючи постійний саморозвиток та адаптацію стилю до нових, невизначених умов.
5. Вміння обґрунтовувати управлінські та кадрові рішення на основі етичних принципів та з урахуванням їх економічних наслідків, зокрема, у сфері інновацій та управління змінами.
6. Демонстрація інтегрування лідерства у ключові HR-функції (коучинг, менторинг, формування організаційної культури), що сприяє ефективному використанню персоналу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальних компетентностей:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Лідерство в організаціях» є опанування навчальних дисциплін освітньої програми за такими основними навчальними компонентами (ОК):

- 1.1.9 – економічна теорія,
- 1.1.13 – макроекономіка,
- 1.2.5 - статистика,

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)	ПРН 5
Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.	ПРН 23
Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей	ПРН 24
Володіти знаннями з організації системи управління та ефективного використання персоналу у різних сферах і видах економічної діяльності як на макро-, мезо-, так і на мікроекономічному рівнях.	ПРН 25

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Лідерство в організаціях»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здатність використовувати ситуаційні та методичні моделі лідерства для обґрунтування управлінських рішень, що впливають на ефективність організації.	ПРН 5
Здатність критично оцінювати, порівнювати та обирати лідерські моделі, а також демонструвати самокритичне мислення при розробці власного плану розвитку.	ПРН 23
Здатність обґрунтовувати необхідність впровадження етичного та соціально відповідального лідерства з метою формування сприятливого клімату та поваги до культурного різноманіття та індивідуальних відмінностей людей	ПРН 24
Здатність застосовувати лідерські інструменти (коучинг, менторинг) для організації системи розвитку та ефективного використання людського капіталу	ПРН 25

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- активність студента в дискусії;
- експрес-опитування;
- виконані практичні, творчі роботи, вміння вирішувати конкретні кейси і ситуації, виконання завдань практичного спрямування;
- робота на практичних заняттях, зроблені доповіді, презентації, реферати;
- виконання індивідуальних та групових завдань самостійної роботи; - виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт; - залік.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані тести, теоретичні та практичні завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні та письмові відповіді на семінарських та практичних заняттях, вирішення ситуаційних завдань та практичних ситуацій. Форма модульного контролю: письмова з елементами тестування. Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10	50	100

T1, T2, T3, T4... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10		
10	10	10	10	10	50	100

T6, T7, T8, T9, T10 – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	25	5	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	Під час семінарських занять	10	Під час семінарських занять	10
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	5	-	-
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості. **Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю**

Поточне тестування та самостійна робота		Сума
Модуль 1	Модуль 2	100
100	100	100

Протягом семестру студенти вивчають 2 модулі з дисципліни. Після виконання кожного модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи.

Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали завдання для самостійної роботи, до поточного контролю за змістовим модулем не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою за 1 модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модулі (середній бал за два модулі) отримав більше 60 балів, має право не складати екзамен з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має також право відмовитися від складання екзамену. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент хоче поліпшити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він має складати екзамен.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулі отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати екзамен з дисципліни. У разі, якщо відповіді студента під час екзамену оцінені менше, ніж у 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Лідерство як соціально-управлінське явище та його еволюція

Сутність лідерства як процесу неформального впливу на протипагу менеджменту як формальній функції управління. Історична еволюція лідерської думки — від теорій рис до ранніх поведінкових моделей. Основні функції лідера у контексті сучасних організацій, включаючи створення бачення, мотивування та формування організаційних цінностей.

Тема 2. Класичні та ситуаційні теорії лідерства

Класичні поведінкові підходи (стилі: авторитарний, демократичний) та управлінська сітка Блейка і Мутон. Ситуаційні моделі, зокрема моделі Херсі та Бланшара, а також теорії «шляхціль» (House's Path-Goal Theory). Як адаптувати лідерський стиль до різних рівнів зрілості послідовників та специфіки завдання.

Тема 3. Влада, вплив та організаційна політика

Фундаментальні основи лідерства: влада та вплив. Формальні та неформальні джерела влади (позиційна, експертна, референтна) та тактики впливу, оцінка їх ефективності та етичності. Організаційна політика як використання влади для досягнення цілей та стратегії управління політичними процесами.

Тема 4. Сучасні парадигми лідерства: трансформаційні та харизматичні моделі

Найбільш впливові сучасні теорії. Трансформаційне лідерство, яке передбачає надихаючу мотивацію, інтелектуальну стимуляцію та індивідуалізоване ставлення до послідовників. Передумови та ризики харизматичного лідерства. Зв'язок трансформаційного стилю з підвищенням організаційної ефективності та його інтеграція у процес обґрунтування стратегічних економічних рішень.

Тема 5. Етичне та автентичне лідерство: ціннісний підхід

Ціннісно-орієнтовані підходи, зокрема, концепції службового лідерства (Servant Leadership) та автентичного лідерства, яке ґрунтується на самоусвідомленні та моральній прозорості. Моделі етичного прийняття рішень та деструктивні форми лідерства

Тема 6. Лідерство та формування організаційної культури і клімату

Роль лідера як архітектора та провідника організаційної культури. Як лідерський стиль впливає на клімат, залученість та мотивацію персоналу. Стратегії впровадження змін у культурі та необхідність проведення культурного аудиту. Інтеграція лідерства у сферу управління персоналом. Як лідерські ініціативи можуть підвищити ефективність використання людських ресурсів.

Тема 7. Командне лідерство: управління груповою динамікою та віртуальні команди

Специфіка лідерства у командному середовищі, включаючи моделі розвитку команди (наприклад, Такмена). Виклики лідерства у віртуальних та розподілених командах, особливо в умовах цифровізації HR-процесів. Інструменти для побудови довіри, ефективної комунікації та фасилітації у віртуальному просторі.

Тема 8. Лідерство в управлінні змінами та інноваціями

Роль лідера як ключового агента змін в організації. Моделі управління змінами, зокрема 8 кроків Коттера. Як лідер допомагає долати опір змінам, створює спільне бачення та стимулює інноваційний клімат.

Тема 9. Крос-культурні та гендерні аспекти лідерства

Вплив культурного контексту (національної та регіональної культури) на сприйняття та ефективність лідерських стилів. Результати досліджень GLOBE. Гендерні аспекти лідерства та важливості управління різноманіттям для підвищення організаційної конкурентоспроможності.

Тема 10. Розвиток лідерського потенціалу: коучинг, менторинг та саморозвиток

Практичні інструменти розвитку лідерських компетенцій. Моделі розвитку лідерів (4E), системи коучингу та менторингу. Концепція саморозвитку лідера, включаючи рефлексію та використання зворотного зв'язку.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1												
Тема 1. Лідерство як соціально-управлінське явище та його еволюція	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 2. Класичні та ситуаційні теорії лідерства	9	2	2	–	–	5	10	2	–	–	–	8
Тема 3. Сучасні парадигми лідерства: трансформаційні та харизматичні моделі	11	4	2	–	–	5	11	–	2	–	–	9
Тема 4. Влада, вплив та організаційна політика	7	2	1	–	–	4	8	–	–	–	–	8

Тема 5. Етичне та автентичне лідерство: ціннісний підхід	8	2	1	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Модульний контроль 1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	45	12	10	-	-	23	45	2	2	-	-	41
Модуль 2												
Тема 6. Лідерство та формування організаційної культури і клімату	8	2	2	-	-	4	8	1	-	-	-	7
Тема 7. Командне лідерство: управління груповою динамікою та віртуальні команди	10	4	2	-	-	4	12	1	-	-	-	11
Тема 8. Лідерство в управлінні змінами та інноваціями	8	2	1	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 9. Крос-культурні та гендерні аспекти лідерства	9	2	1	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Розвиток лідерського потенціалу: коучинг, менторинг та саморозвиток	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Модульний контроль 2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	45	12	10	-	-	23	45	2	-	-	-	43
Усього годин	90	24	20	-	-	46	90	4	2	-	-	84

6.3. Теми семінарських (практичних) занять

№ п\п	Тема	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Модуль 1		10	2
1	Тема 1. Лідерство як соціально-управлінське явище та його еволюція	2	-
2	Тема 2. Класичні та ситуаційні теорії лідерства	2	-
3	Тема 3. Сучасні парадигми лідерства: трансформаційні та харизматичні моделі	2	2
4	Тема 4. Влада, вплив та організаційна політика	1	-
5	Тема 5. Етичне та автентичне лідерство: ціннісний підхід	1	-
	Модульний контроль	2	-

Модуль 2		10	-
6	Тема 6. Лідерство та формування організаційної культури і клімату	2	-
7	Тема 7. Командне лідерство: управління груповою динамікою та віртуальні команди	2	-
8	Тема 8. Лідерство в управлінні змінами та інноваціями	1	-
9	Тема 9. Крос-культурні та гендерні аспекти лідерства	1	-
10	Тема 10. Розвиток лідерського потенціалу: коучинг, менторинг та саморозвиток	2	-
	Модульний контроль	2	-
Разом		20	2

6.4 Самостійна робота

№	Тема	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Методологічні підходи до вимірювання лідерської ефективності	4	8
2	Тема 2. Критичний аналіз недоліків ситуаційних моделей лідерства	5	8
3	Тема 3. Економічна ефективність різних тактик впливу в HRменеджмент	5	9
4	Тема 4. Порівняльний аналіз: Лідерство vs. Менеджмент у сучасній організації	4	8
5	Тема 5. Етичні кодекси лідерства та їхній вплив на соціально-трудові відносини	5	8
6	Тема 6. Механізми оцінки організаційної культури та лідерська діагностика	4	7
7	Тема 7. Цифрове лідерство: управління віртуальними командами та віддаленим персоналом	4	11
8	Тема 8. Стійкість до змін та роль лідера у кризових ситуаціях	5	8
9	Тема 9. Гендерне різноманіття та лідерство в економічних структурах України	6	9
10	Тема 10. Індивідуальний план лідерського розвитку (ІПР)	4	8
	Разом	46	84

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: проектор. Обладнання: ноутбук, нетбук.

Програмне забезпечення: Windows, Power Point.

Методичне забезпечення дисципліни також узагальнене в системі управління навчанням (Moodle).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основа література

1. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ.. Валерія Глінка. Київ : Наш формат, 2021. 288 с.
2. Менеджмент; теорія, практика і мистецтво управління: навчальний посібник. Одеський національний технологічний університет, 2024. 473с.
3. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підруч. Київ : КПІ ім. І. Сікорського. Вид-во «Політехніка». 2021. 194 с.
4. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
5. Лугова В. М., Голубев С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч.посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.
6. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ ст.): навч.посіб / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля. Полтава: ПУЕТ, 2016. 227 с.
7. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ ст. – початок ХХІ ст.): навч.посіб / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.
8. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава: ПУЕТ, 2018. 241с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_2161_63367800.pdf
9. Пащенко С.Ю., Сербін О.О., Стоян С.П., Трофімов А.Ю., Лукін Д.В. Креативне лідерство: навч.посіб. Київ: Національний центр розвитку креативного підприємництва КНУ ім. Т.Шевченка, Вид-во Ліра-К, 2020. 100 с.
10. Психологія тимбілдингу: навч. посібник / Романовський О. Г., Шаполова В. В., Квасник О. В., Гура Т. В.; за заг. ред. Романовського О. Г., Калашникової С. В. Харків: Друкарня Мадрид, 2017. 92 с.
11. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посіб. /за наук. ред. Л. М. Сергєєвої. Івано-Франківськ. «Лілея-НВ». 2015. 296 с.
12. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.

Допоміжна література

1. 14 фундаментальних якостей лідерства: риси та навички справжнього лідера. URL: <https://uk.myservername.com/14-fundamental-leadership-qualities-that-true-leader-must-possess>
2. Аппело Юрген Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами. Фабула, 2019. 464 с.
3. Адізес І. Ідеальний керівник. Чому ним неможливо стати? К.: Наш формат, 2017. 288 с.
4. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. К.: Наш формат, 2018. 304 с.
5. Адізес І. Розвиток лідерів. Як зрозуміти власний стиль управління та ефективно спілкуватись з носіями інших стилів. Київ : Вид-во «Наш формат», 2022, 260с.
6. Вміння вислуховувати – «секретна зброя» лідера. URL: <https://www.management.com.ua/notes/listening.html>
7. Дороніна М. С. Культура ділового спілкування і партнерства: навчальний посібник.. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2018. – 204с.

8. Коллінз Д. Від хорошого до величного. Чому одні компанії прориваються, а інші – ні. / пер. з англ. Оксана Савчин. Київ: Наш формат, 2017. 368 с.
9. Комарова К. В. Лідерство : навч. посіб. / К. В. Комарова, С. П. Коляда. Дніпро : УМСФ, 2017. 430 с.
10. Крисько Ж.Л. Використання менторства та наставництва в організації. Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів: збірник матеріалів доповідей IV науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 4 травня 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. Ч. 1. С. 89-91. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48083>
11. Крисько Ж.Л. Лідерство в системі управління. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції [м. Полтава, 27 жовтня 2022 р.]. Полтава: ПДАУ. 2022. С. 1191-1192.
12. Лідерств у 21 столітті. Deloitte Global Human Capital Trends. 2019. URL. : <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/humancapital/Deloitte-GlobalHuman-Capital-Trends-2019-3.pdf>
13. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Дмитренко І. А. Лідерство як феномен сучасного менеджменту. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2020. № 159. С. 88-91. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/159-18>
14. Мартинова Л.Б., Корж Н.В. Стратегічна гнучкість – основа парадигми управління людськими капіталом та лідерства. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. 2021. № 20(48). С. 161–165.
15. Мулфейт Я. , Кості М. Позитивне лідерство. Як енергія і щастя надихають ефективну команду. Київ : Вид-во «Наш формат», 2022. 416 с.
16. Нежинська О. Лідерство та керівництво. Психологічний дискурс. Олді- Плюс, 2020. 264с.
17. Неформальне лідерство. Як надихати команду та досягати результатів / Кейт Феррацці; перекл. з англ. Я. Лебеденка. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2022. 224с. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=vSRcEAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
18. Психологія організацій: від теорії до практики управління [Текст] : матеріали круглого столу (Київ, 23 черв. 2025 р.) / редкол.: С. А. Мозоль, О. В. Кульчицька, Н. С. Полудьонна, О. С. Христюк. Київ : НАВС, 2025. 234 с.
19. Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера: навч. посіб. Харків, 2017 р. 100 с.
20. Стиль управління та лідерство у подоланні криз. Антикризисний менеджмент: навч. посібник / Л.І. Скібіцька, В.В. Матвеев, В.І. Щелкунов, С.М. Подреза. Київ: Центр учб. лри, 2014.
21. Фовлер С. Націлені на результат. Що насправді мотивує людей / пер. з англ.. Юлія Кузьименко. Київ: Наш формат, 2018. 168 с.
22. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 168 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет 1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. №322-VIII. Редакція від 12.10.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> 2. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999р. №1045-XIV. редакція від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14>,

3. [Про оплату праці](#): Закон України від 24.03.1995р. №108/95-ВР. редакція від 15.07.2021
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
4. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Національна бібліотека ім. І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>